

Profesní studijní programy

Smysl, účel a význam pro (technické) univerzity

doc. Ing. Ladislav Janíček, Ph.D., MBA, LL.M.

Akademické vs. profesní studijní programy

Akademické studijní programy

zaměřené na získání **teoretických znalostí** s prostorem pro osvojení praktických dovedností s následujícími atributy:

- propojení na tvůrčí činnost odborně vztáženou k oblasti vzdělávání
- s mezinárodním rozměrem a
- na řešení tuzemských/zahraničních projektů
- garant má odbornou kvalifikaci a posledních 5 let vědeckou činnost

Profesní studijní programy

zaměřené na rozvoj **praktických dovedností** podložené nezbytnou teorií s následujícími atributy:

- propojení s praxí
- podložené tvůrčí činností v aplikovaném či smluvním výzkumu
- u Bc alespoň 12 týdnů **praxe**
- u NMgr/Mgr alespoň 6/18 týdnů **praktické výuky**
- garant má odbornou kvalifikaci a posledních 5 letech tvůrčí činnost
- obecně nelze pokračovat v PhD studiu

Profesní studijní programy vs. oblasti vzdělávání

- ◎ cca **13 700** SP, z toho Bc. 4 300, NMgr. 4 600, Mgr. 400, Ph.D. 4 400
- ◎ cca **9 300** SP bez Ph.D. (13 700 – 4 400)
- ◎ cca **390** SP profesních, z toho Bc. 280, NMgr. 100, Mgr. 10
- ◎ cca **4 500** SP z celkového počtu SP má novou akreditaci, z toho cca **3 000** SP bez Ph.D., z toho profesních cca **390**, z toho Bc. 280 | 10 %, NMgr. 100 | 3,5 % a Mgr. 10 | 0,5 %
- ◎ cca **4,2%** podíl profesních SP z celkového počtu SP bez PhD, (390/9 300)

Uplatnění profesních studijních programů v oblastech vzdělávání

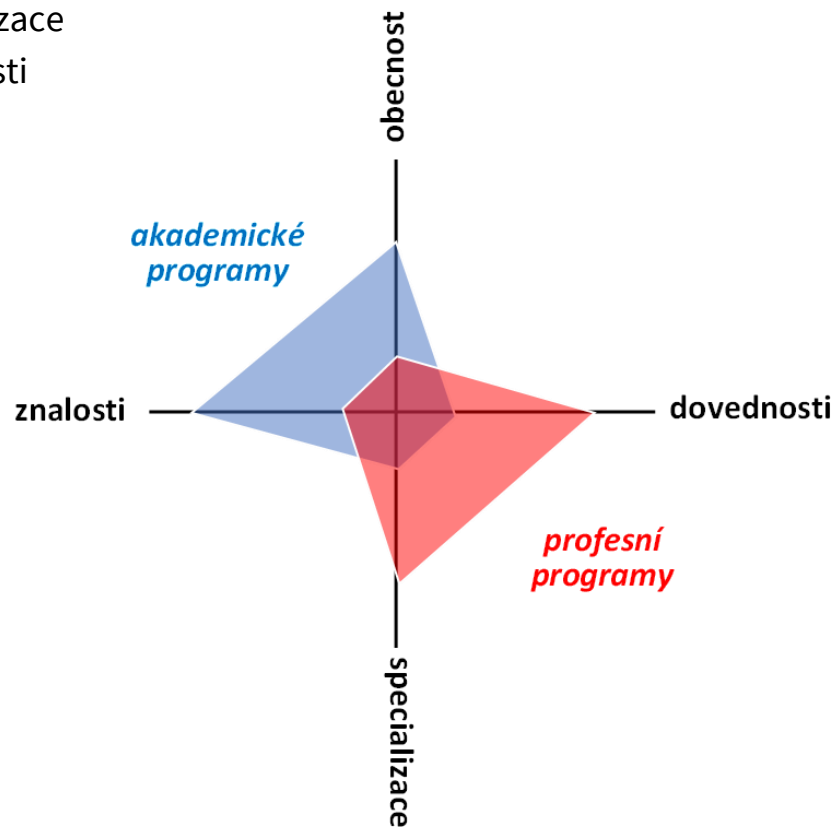
- ◎ cca **54 %** z toho dominují:
 - ◎ 29 % zdravotnické (nelékařské) obory
 - ◎ 25 % ekonomicko-manažerské obory
- ◎ cca 6 % umělecké obory
- ◎ cca 5 % informatika
- ◎ cca 4 % sociální práce

Mylné a zjednodušené názory na profesní SP

- ⊙ profesní SP nejsou **a priori** programy **definičně jenom** dovednostního zaměření, ale podstata spočívá rovněž v **praktičnosti** zaměření, orientaci **na rozvoj zkušenosti** (např. (post)experiential learning,...) **a reakce na potřeby praxe** – „dovednostní“ jsou totiž v principu, např., i studijní programy lékařské, pedagogické, případně inženýrské, právnické, které se rozhodně k profesnímu profilu primárně nehlásí apod.
- ⊙ mnohé akademické programy, ačkoliv by mohly splnit/splňují definici profesních studijních programů (např. učitelské, lékařské – všeobecné lékařství, apod.) jimi nejsou

Učební výstupy programu – profil absolventa

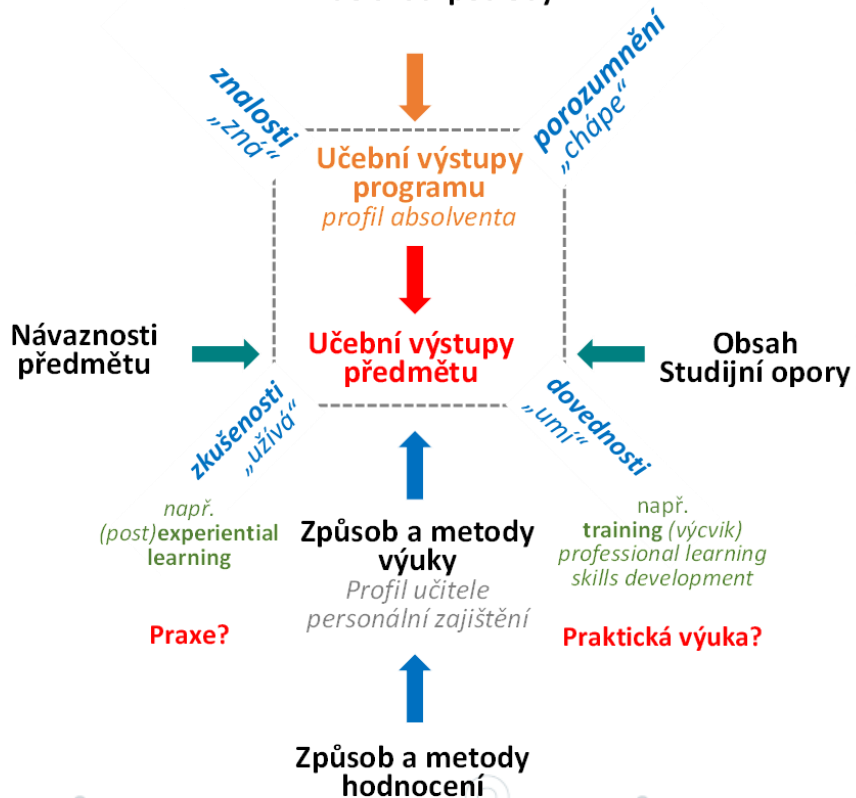
- obecnost vs. specializace
- znalosti vs. dovednosti

z čeho čerpám

- ⊙ Zkušenost s transferem a validacemi (akreditacemi) zahraničních VŠ kvalifikací do ČR v oblasti managementu a práva z univerzit a profesních institucí v UK (Nottingham Trent Uni, Liverpool John Moore Uni) a Chartered Institute for Personnel and Development v letech 1994-2016
 - MBA, MPA
 - MSc
 - LL.M.
- ⊙ Zkušenost jako evaluátor na joint-degree programech na Nottingham Trent University
- ⊙ Přístup k řízení kvality vzdělávání v UK
- ⊙ Koordinace vývoje a akreditace 28 distančních studijních programů v rámci Phare Multicountry Phare Programu v rámci mezinárodní sítě univerzitních center distančního vzdělávání

Segment
určenost – dostatečnost – stabilita - dostupnost
**Cílová skupina
vzdělávací potřeby**

Různost vs. shoda A/P SP

Různost nastavení akademických vs. profesních SP

- těsnost a formy vazby na zaměstnavatele
- cílové skupiny a vzdělávací potřeby
- učební výstupy SP | učební výstupy modulů/předmětů
- metody výuky
- profil učitele
- životní cyklus SP

učební výstupy SP / předmět	P1	P2	P3	P4	...	Pn
UV1						
UV2						
...						
UVm						

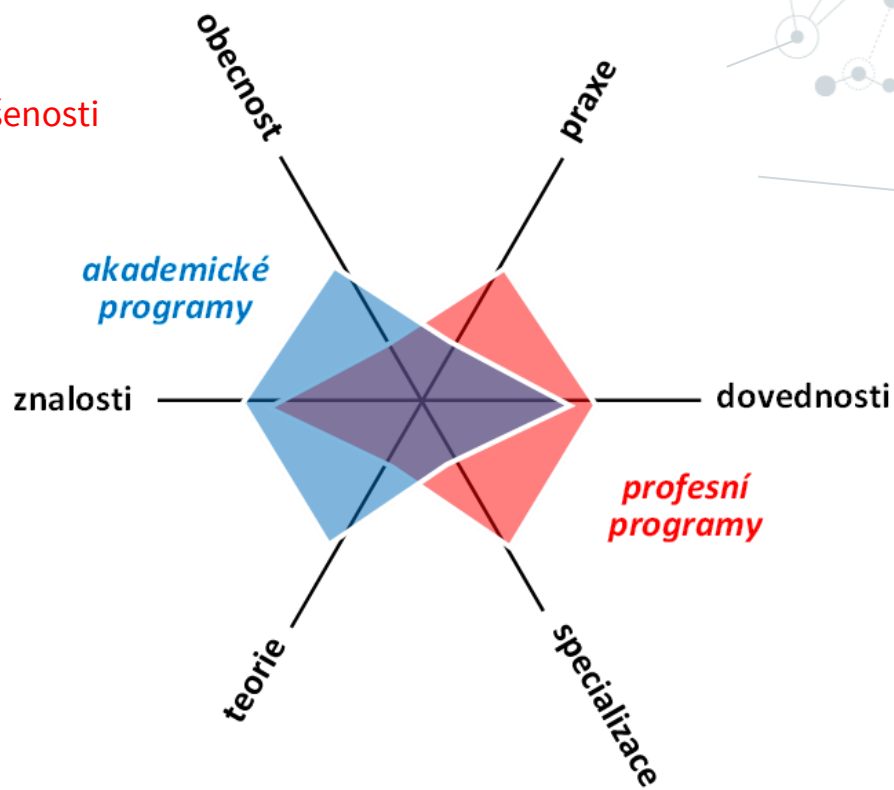
Zdrženlivost k profesním SP?

Ve vztahu k profesním SP vládne určitá zdrženlivost z důvodů:

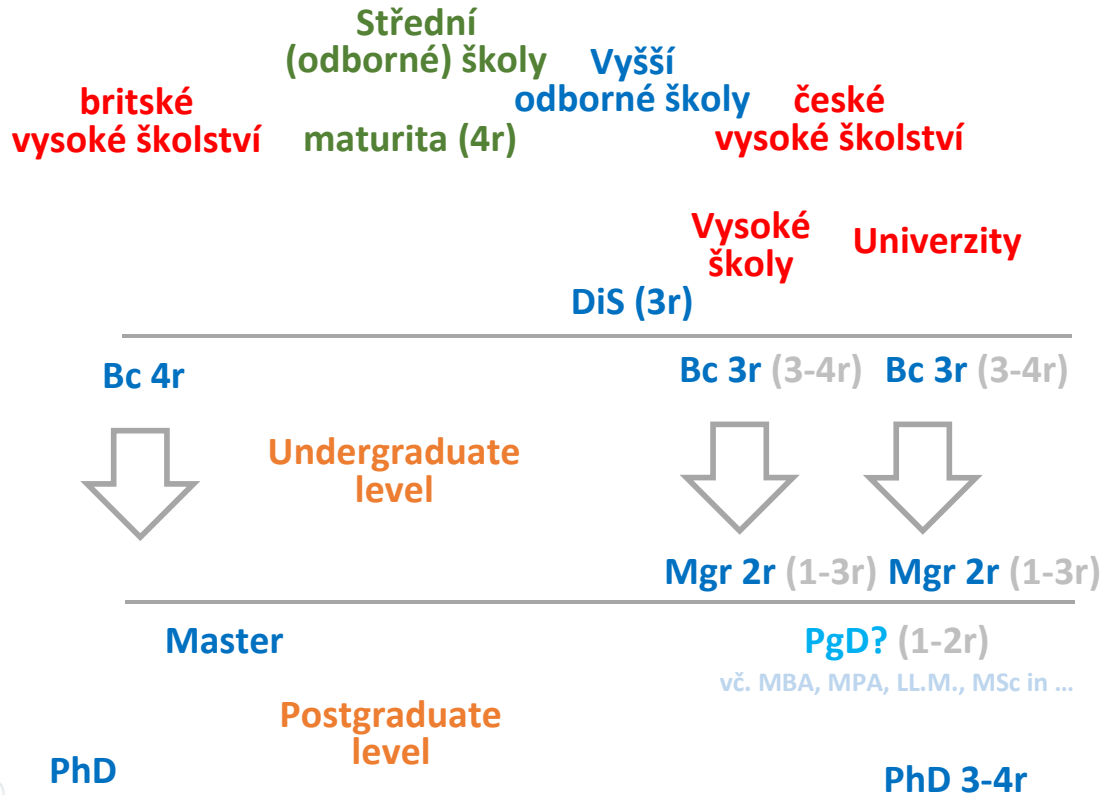
- ⊙ někdy zjevně mylně předpokládaná/očekávaná nižší náročnost?
- ⊙ vnímané méněcennosti profesních programů, nedůvěry a obavy z dopadů na vnímání úrovně a kvality VŠ,
- ⊙ trvajících **nevyjasněnost vymezení pojmu praktická výuka vs. praxe** a místa jejího výkonu, legislativa (zaměstnání vs. „praxe“, BOZP, odpovědnosti stran, přístupy, odměny ...)
- ⊙ nejasnosti/obava z finančních nastavení ve vztahu k akademickým SP (např. KEN, aj.) – tyto nejasnosti se ještě více rozostřují u VŠ s institucionální akreditací ve smyslu možné variability výkladu,
- ⊙ vágnost omezení a možná nevědomě i obavy z potenciální prolomitelnosti zatím nemožnosti pokračování v Ph.D. studiu (taková omezení již byla v minulosti mnohokrát překonána).

Učební výstupy programu – profil absolventa

- obecnost vs. specializace
- znalosti vs. dovednosti
- teorie resp. **abstrakce** vs. praxe resp. **zkušenosti**

Vzdělávací systém

Bc. profesní studijní programy jako vyšší vzdělávání pro praxi?

- vysoká škola vs. vyšší odborná škola (Fachhochschule, Highschool, ...)?
- povinně alespoň 12 týdnů (3 měsíce praxe)
- lepší průmyslová či vyšší odborná škola?
- programy pro neuniverzitní VŠ?
- v UK Bc. programy (undergraduate) – 4 roky

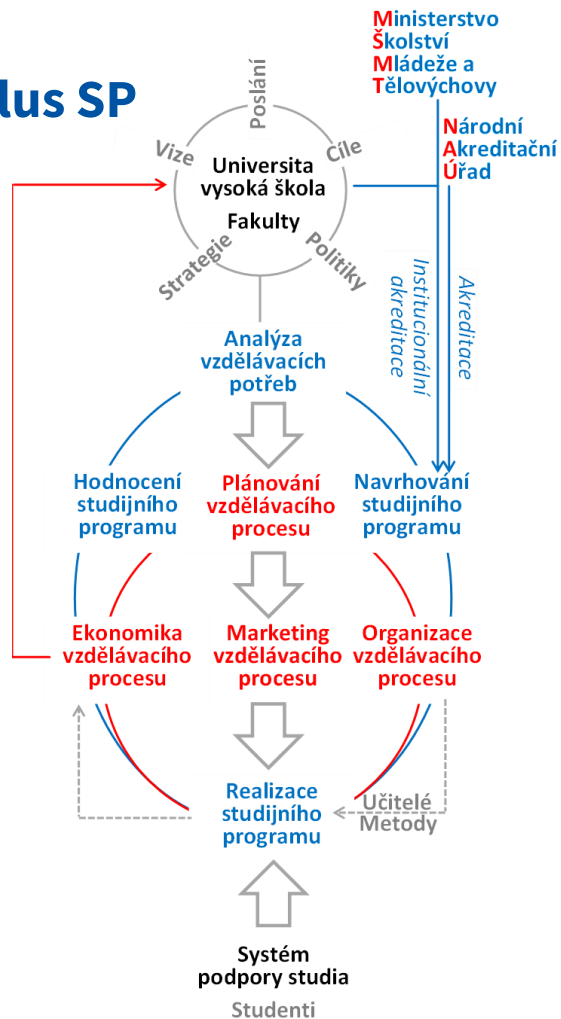
NMgr. profesní studijní programy

- specializační studium?
- povinně alespoň 6 týdnů (1,5 měsíce) praktické výuky
- pokračující program pro profesní Bc. studium?
- v UK Mgr. programy (postgraduate) – 2 až 3 roky
- typicky MBA, MSc, apod.
- obvykle pokračující studium po Bc. pro praxi

Mgr. profesní studijní programy

- specializační studium?
- povinně alespoň 18 týdnů (4,5 měsíce) praktické výuky
- v UK nejsou dlouhé Mgr. programy obvyklé

Logistika a životní cyklus SP

Profesní vzdělávací programy - nástavbová profesní studia (CŽV)

- ⊙ často vyžadují předchozí praxi v oboru
- ⊙ kvalifikační studia
- ⊙ *(post)*experiential learning

Určené jako specializační a kvalifikační studia pro účastníky z praxe, kteří potřebují rozšířit či prohloubit svou kvalifikaci do specializované oblasti (placená studia)

- ⊙ příklad University for Continuing Education, Krems, Rakousko
- ⊙ v ČR bývalé „postgraduály“ – jako specializační studia
- ⊙ validované programy transferované jako mezinárodní kvalifikační studia Mgr. typu (v ČR typicky MBA, MPA, LL.M., MSc in sth., ...)

Typické tematické zaměření **smysluplných** technických profesních programů

Základní rysy SP, které dávají smysl pro aplikaci:

- NMgr. či
- nástavbové vzdělávací programy (dle §60 ZVŠ) možno udělit i zahraniční kvalifikaci (dle §60a) – Master (MBA, **MSc in Engineering**, případně LL.M., aj.)
- **vyšší specializace**
- **dovednostní zaměření**, či **práce se zkušeností** ((post)experiential learning programmes)
- **interdisciplinarita.**

Příklady vhodných aplikací profesních programů:

- BMS a MaR (Building Management Systems) (*FEKT-FAST*)
- Micro and Nanoelectronics – vývoj a výroba čipů (*FSI-FEKT-FIT*)
- Automotive Engineering (*FSI-FEKT-FIT-ÚSI*)
- Management development: MBA, MPA
- Biomedicínské inženýrství (*FSI-FEKT-CEITEC-FCH-CESA*)

Některé a další otázky k profesním SP

- ⊙ počet SP obecně jako strategie VŠ – generalizace vs. specializace
- ⊙ kritická akademická kapacita vs. počet studijních programů
- ⊙ akademická kapacita vs. kvalita
- ⊙ životní cyklus a životnost akademických vs. profesních SP ve vztahu na rychlost vývoje
- ⊙ orientace na myšlení a schopnost abstrakce vs. rozvoj dovedností a zkušeností
- ⊙ metody výuky
- ⊙ kompetenční profil učitelů v akademických vs. profesních SP
- ⊙ zapojení odborníků z praxe a využití funkčních míst mimořádných profesorů vs. kvalita: „štětky“ vs. systematická výuka, garance předmětů
- ⊙ Legislativní témata praxí v podnicích (přístupy, BOZP, apod.)
- ⊙ náklady a financování profesních SP – odborníků, zajištění praxí a praktické výuky